

De omgeving managen

Baks Civiel- en Cultuurtechniek uit Borculo realiseert natuurlijke inrichting Reggedal

Een goede omgang met alle betrokkenen vormde één van de belangrijkste voorwaarden voor de natuurlijke inrichting van het Reggedal bij Enter. Door een aparte omgevingsmanager aan te stellen, realiseerde Baks Civiel- en Cultuurtechniek uit Borculo een goede communicatie en kon het zich zelf toeleggen op de praktische uitvoering.

Project: natuurlijke inrichting Reggedal, Enter
Opdrachtgever: waterschap Vechtstromen
Aannemer: Baks Civiel- en cultuurtechniek, Borculo
Aanneemsom: 2,3 miljoen
Looptijd: januari 2018 tot oktober 2019
Werkzaamheden: 11,7 kilometer Regge-herstel, 160 hectare natuurherstel, 360.000 kuub waterberging, 6,8 kilometer fietspad, 2,0 kilometer zandweg, 425.000 kuub grondverzet, diverse waterwerken, bomenkap en groencompensatie.

Richard Teunissen en Wouter Lintsen: "Dankzij de omgevingsmanager kon onze uitvoerder Rob Hietbrink zich concentreren op het aansturen van het werk en wij op de organisatie er omheen."

'Op fietse' over het nieuwe fietspad langs de vernieuwde slingerende Bovenregge langs Enter, ruwweg tussen Rijssen en Goor. Geen strakke watergang meer, maar een vriendelijk meanderend riviertje in een natuurlandschap waarin je van alles kunt beleven. Met op het eindpunt het veelzeggende monument met de handafdrukken in beton van vijftien participanten die bij de start van het project zijn gezet. Het geeft meteen aan waar de kern van de klus zit: samenwerken met heel veel belanghebbenden en participanten.

Dat is waar Baks voor stond toen het bedrijf het project ruim twee jaar geleden gegund kreeg. Uniek aan dit project is namelijk dat het gaat om een brede samenwerking van participanten en belanghebbenden. Het waterschap werkt samen met beheerders van Landschap Overijssel, enkele participerende boeren, Stichting Enters Reggedal en daarnaast nog met de verschillende gemeenten en de regionale stichting Enterse Zomp. Het project is zo opgezet dan het beheer van het in totaal 160 hectare grote project grotendeels wordt overgedragen aan nieuwe eigenaren, zoals stichting Enters Reggedal, Landschap Overijssel en enkele aangrenzende boeren. Dit was voor de aanbesteding al rondgezet. Ook waren de afspraken over de grondafzet grotendeels al gemaakt en was het plan van de totale herinrichting Bovenregge, Exose Aa en Middenregge tot een meanderend riviertje met waterbergingsfunctie al rond. Hiervoor zijn heel veel 'keukentafelgesprekken' met de tachtig burens gevoerd.

Twee ronden

Samenwerking was ook één van de belangrijkste elementen in de aanbesteding door waterschap Vechtstromen. Die aanbesteding is in twee ronden gedaan. Op de eerste openbare aanbesteding kon iedereen inschrijven die aan de gestelde eisen voldeed. Uit de gegadigden die voldeden aan de eisen werden vijf aannemers geloot die mee mochten doen aan de EMVI-inschrijving. Los van het werk vormde samenwerking - en daarmee het voorkomen van problemen - met alle participanten naast een goed calamiteitenplan en het halen van de harde deadline het belangrijkste item. Uiteraard moesten inschrijvers referenties aanleveren. Dat laatste was voor Baks geen probleem. Het bedrijf heeft al diverse vergelijkbare projecten uitgevoerd, waaronder een natuurherrichtingsgebied vlakbij in Deldenerbroek. Baks kreeg het project uiteindelijk gegund. De oplossing van Baks voor de samenwerking met de diverse partijen, zoals omschreven in het plan van aanpak, speelde daarin een belangrijke rol. Het bedrijf heeft ervoor gekozen een aparte omgevingsmanager aan te stellen, die tussen de participanten en de uitvoering in staat. Richard Teunissen, bedrijfsleider van Baks Civiel- en Cultuurtechniek: "Deze keuze had als voordeel dat de omgevingsmanager zich volledig kon toeleggen op het overleg en er tijd voor vrij kon maken, zodat onze uitvoerder Rob Hietbrink zich volledig kon richten op de uitvoering" stelt hij vast. Baks stelde Jan Schoot Uiterkamp aan als omgevingsmanager. Voor Baks een bekende, omdat hij er enige tijd directeur is geweest. Ook binnen de Cumela-gelederen is hij geen onbekende, met een bewezen staat van dienst op dit vlak.

1 In totaal heeft Baks 11,6 kilometer Regge veranderd van een strakke waterloop met kades tot een meanderend riviertje volgens de oude loop.

2 Een belangrijk element vormde de aanleg van deze vistrap. Baks heeft op andere projecten al meerdere van dergelijke vistrappen gerealiseerd.

3 De Bovenregge was een gekanaliseerd riviertje met veel houtopstanden op de walkanten. Dit hout is gekapt en in het project gecompenseerd met nieuwe aanplant.

4 Er zijn diverse waterwerken uitgevoerd. Een mooi voorbeeld is de aanleg van deze klepstuw in combinatie met een grote duiker.

5 Dankzij de droge weersomstandigheden konden waterbouwwerken gemakkelijk worden gerealiseerd. Voor het grondverzet is er vooral gewerkt met trekker-kippercombinaties.

6 Binnen het project waren er ook diverse bijkomende klussen voor de inrichting van het 160 hectare natuurgebied, zoals deze hekken.

7 De aanleg van deze stuw was voor Baks een nieuwe uitdaging. Mede dankzij de gunstige weersomstandigheden konden de betonwagens gemakkelijk lossen.

8 In het project is ook 6,5 kilometer voetpad aangelegd, met onder andere deze vlondersovergang voor de waterberging.

Relatief groot project

“De werkzaamheden van natuurherstel, waterberging, verleggen van waterlopen en waterwerken kennen we wel”, vertelt Richard. “Met 11,7 kilometer Regge-herstel en 425.000 kuub grond verzetten in anderhalf jaar tijd was het voor ons een groot project, dat met zorg moest worden uitgevoerd binnen de harde afspraken. Daarbij mocht het niet nadelig werken op andere projecten en was er altijd de factor weer. Je weet niet wat er komen gaat.”

Op 25 januari 2018 ging de ‘bak’ onder grote regionale belangstelling de grond in. “We hebben erop ingezet om als de weersomstandigheden het toelieten te proberen een voorsprong op te bouwen om rek te hebben als er een nat najaar en een ongunstige winter zouden volgen”, zegt Richard. Hij kent het gebied. “Het is een laaggelegen gebied, dat in natte perioden minder toegankelijk is. Daarom hadden we extra ruimte in de planning gereserveerd”, aldus de bedrijfsleider. In het droge jaar dat volgde, werkte Baks de hele zomer door om een voorsprong op te bouwen. “Dat gold ook voor het najaar”, zegt projectbegeleider Wouter Lintsen. “We konden de werkzaamheden goed inplannen en al het eerste jaar een flinke rek opbouwen.”

Moderne technieken

Lintsen benadrukt dat de medewerking tijdens de uitvoering daarin ook een belangrijke rol speelde. “We hadden tijdens de overleggronden te maken met gedreven mensen, die de neuzen allemaal dezelfde kant op hadden staan. Er werd gedacht in oplossingen en met de flexibiliteit om te schakelen als er zich betere oplossingen aandienen of zaken anders moesten door omstandigheden of nieuwe inzichten”, aldus Lintsen. Hij geeft als voorbeeld dat ze op dit project het inmeten met drones hebben uitgevoerd. “Een nieuwe techniek voor veel betrokkenen, het scheelt ons veel veldwerk van de landmeter en het gaat veel sneller”, stelt hij vast. Eveneens nieuw was het registreren van grondstromen door middel van een app. “Ook dit is vooraf overlegd en mede dankzij het progressief meedenken goedgekeurd”, zegt Lintsen daarover. “Voor onze medewerkers was dat veel gemakkelijker om per vracht per app de plek en de hoeveelheid te laden en te lossen grond te registreren. Wij hadden het per direct inzichtelijk en het scheelde ook een flinke stapel vrachtbrieven.”

Altijd hobbels

Zoals op elk project waren er ook hier onvoorziene omstandigheden. Daar was bij de aanbesteding al een calamiteitenplan voor, maar dat hoefde vanwege de opgebouwde rek niet te worden ingezet. Bij aanvang speelde het kappen van hout op de kades. Dit was door de organisatie goed opgepakt, zodat Baks toch snel aan de gang kon. Het bedrijf stuitte onverwacht op een plek met asbest, die dus moest worden gesaneerd. Dat vergt altijd tijd. Ook die rek was opgebouwd. Verder kom je altijd op zaken die toch even anders lopen. Eén daarvan is dat grondstromen naar (aangelande) boeren in uitvoering vaak toch net even anders lopen. “Vooraf is vastgelegd hoeveel kuub en waar, maar we weten dat boeren op het moment zelf vaak aangeven welke grond ze wel en vooral niet willen hebben en vaak zijn de plekken dan toch even anders, maar dat hoort erbij”, vertelt Richard. In het werk zelf vormde de aanleg van kades voor de Enterse zomp en grote stuwen nieuwe elementen voor Baks. “Achteraf hebben we dat goed ingeschat en dus leverde dit geen problemen op in de voortgang”, stelt Richard vast.

Passend vervolg

Afgelopen najaar is het project Enterse Reggedal feestelijk opgeleverd, waarbij er vanuit de gemeente Enter veel belangstelling was. Het heeft Baks ook al de nodige vervolklussen opgeleverd, zoals 800 meter extra uitvoering van het natuurlijk aanleggen van de Bovenregge en diverse nagekomen klussen op het project zelf. “Het extra stuk hebben we klaar en de klussen zijn ook nagenoeg afgerond”, vertelt Richard. Voor Baks is het belangrijk dat aan de doelstelling om het project zonder calamiteiten, klachten en in goed overleg met alle betrokken op te leveren is voldaan. Dit is, mede dankzij de aangestelde omgevingsmanager, gerealiseerd. “Dat is een goede zet geweest, die we meenemen naar volgende projecten”, concludeert Richard. Het eerste daarvan dient zich al aan. Baks gaat binnenkort aan de slag met een groot project aan de Vecht, tussen Ommen en Hardenberg. Hierbij is omgevingsmanagement ook weer een belangrijk aspect, omdat er 170.000 kuub zand en 80.000 kuub teelaarde vervalt aan Baks. “Ook dit zal moeten worden afgezet met zo min mogelijk overlast voor de omgeving”, zegt Teunissen.

TEKST Gert Vreemann
FOTO'S: Wouter Lintsen, Baks